

Európai Értékpapír-piaci Hatóság

Éves jelentés

2012

Az elnök előszava

Az ESMA az Európai Unió (EU) független értékpapír-piaci szabályozó hatóságaként sikeresen zárta működésének második évét. Ez a második éves jelentés azt dokumentálja, hogy az ESMA miként vetette meg a lábát intézményként, és milyen előrelépést tett az Európai Parlament és a Tanács által számára kitűzött célok elérése terén.

Az ESMA valamennyi tevékenységét és intézkedését meghatározó célkitűzései körébe a következők tartoznak:

- az egységes szabálykönyv kialakítása;
- a felügyeleti konvergencia biztosítása az egész EU-ban;
- a hitelminősítő intézetek felügyelete;
- a befektetővédelem előmozdítása és javítása; és
- hozzájárulás az EU pénzügyi stabilitásához.

Míg az ESMA működésének első évét volatilis piaci feltételek határozták meg, az elmúlt évben – noha a piacok számára ez az év is nehéz volt – valamelyest javultak a rendszerszintű kockázat mutatói az EU értékpapírpiacain, különösen 2012 második felében. Távolról sem vagyunk azonban továbbra sem derülátók a piacaink stabilitását befolyásoló kockázatokkal kapcsolatban, miután megállapítást nyert, hogy a kockázati mutatók továbbra is magasak az államadósság-válság és a bankválság folytatódása, a kockázattérkélekések befektetők általi kiigazítása, a finanszírozási kockázat, az alacsony kamatlábak lehetséges hosszú távú következményei és a piacok szabályszerű működése előtt álló akadályok miatt. Mindennapi feladataink részeként és az Európai Rendszerkockázati Testülettel (ERKT) végzett munkánk keretében a helyzetet továbbra is figyelemmel fogjuk kísérni.

E célkitűzések elérése során az ESMA szorosan együttműködik az illetékes tagállami nemzeti hatóságokkal, és továbbra is épít a többi európai felügyeleti társhatósággal – az Európai Bankhatósággal (EBA), az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatósággal (EIOPA) és az Európai Rendszerkockázati Testülettel (ERKT) – fenntartott szoros munkakapcsolataira.

2011-hez hasonlóan az ESMA tevékenységeinek zömét a pénzügyi válsággal való megbirkózáshoz és az ellenállóképesebb pénzügyi rendszer kiépítésére vonatkozó G20-kötelezettségvállalások teljesítéséhez az EU által szükségessé tett szabályozási és felügyeleti változások végrehajtása vezérelte. A legfontosabb területek, amelyeken az ESMA e célok elérése felé kézzelfogható előrelépést tett, a következők voltak: az EU-ban működő hitelminősítő intézetekre vonatkozó új felügyeleti rendszer beágyazását célzó munka; munka az egységes szabálykönyv és a tagállamok körében a felügyeleti konvergencia elérése érdekében.

Az ESMA mostanra – 18 hónappal azután, hogy megkezdte a hitelminősítő intézetek felügyeletét – befejezte a nyilvántartásba vett legfontosabb joganyagok ellenőrzésének első teljes fordulóját, és megállapításainkat 2012 márciusában közzé is tettük. A jelentés több hiányosságot és javításra szoruló területet azonosított, amelyek azóta az egyes joganyagok felügyeleti tervének részét képezik. Tematikus munkánk 2012-ben a hitelminősítő intézetek megfelelési feladatkörére és banki minősítési módszertanaira, a banki minősítési módszertanok változásaira vonatkozó közzétételi és végrehajtási folyamatok felülvizsgálatára, a módszertanok szigorú és módszeres alkalmazására és a módszertani felülvizsgálati folyamatra összpontosult. 2012 végére 19 hitelminősítő intézetet vettünk nyilvántartásba az EU-ban, amelyek közül egy tanúsított hitelminősítő intézet székhelye Japánban van, és folyamatosan kapjuk az újabb nyilvántartásba vételi kérelmeket.

Az ESMA számos különböző eszköz révén jelentős lépéseket tett az egységes szabálykönyv létrehozása terén. Leglátványosabb munkánk a következő két terület technikai standardjainak kidolgozására összpontosított: short ügyletek és hitel-nemteljesítési csereügyletek, a piac integrálásának támogatása

érdekében, valamint az európai piaci infrastruktúráról szóló rendeletet támogató standardok, amelyek a tőzsdén kívüli származékos piac szabályozására vonatkozó uniós G20-kötelezettségvállalást teljesítik. Az ESMA ezen túlmenően tanácsot adott az Európai Bizottságnak a kibocsátási tájékoztatókra, az ÁÉKBV-kre, az alternatív befektetési alapokra és a short ügyletekre vonatkozó másodlagos jogszabályokkal kapcsolatban. Végezetül, az egységes szabálykönyvre vonatkozó célkitűzésünk keretében tanácsadást és támogatást biztosítottunk a jogalkotás többek között a következők tárgyában történő továbbfejlesztése terén: a) a MiFID 2 és a MiFIR; a piaci visszaélésekről szóló irányelv (MAD) és a piaci visszaélésekről szóló rendelet (MAR); a központi értéktárakról szóló irányelv (CSD), amelynek véglegesítésén az Európai Parlamentnél és a Tanácsnál a munka jelenleg folyik.

Jól haladunk a 27 tagállamon belül a felügyeleti és a szabályozási gyakorlatok közelítésének megvalósítására vonatkozó megbízatásunk teljesítésével. Ezt a piaci tevékenységekre – köztük a nagyfrekvenciájú kereskedelemre (HFT) – vonatkozó iránymutatások kidolgozásán keresztül értük el, de azáltal is, hogy nagy hangsúlyt fektettünk a befektetési és a vagyonkezelési ágazatra. Ide tartozott a következőkkel foglalkozó iránymutatások kidolgozása: alternatív befektetési alap-kezelők; tőzsdei alapok (ETF-ek) és ÁÉKBV-k; a befektetőknek nyújtott tanácsadás alkalmassága; és a befektetési vállalkozások megfelelőségi feladatköre. Ezen túlmenően az uniós jog alkalmazása és végrehajtása terén elért konvergencia fokának értékelése érdekében elvégeztük az illetékes nemzeti hatóságok tevékenységeinek szakértői értékelését, valamint értékeléseket tettünk közzé a kibocsátási tájékoztatók rendszeréről és a piaci visszaélés miatti szankciók alkalmazásáról. Végezetül a kereskedelem előtti átláthatóság alóli, MiFID-en alapuló nagyszámú mentesség meghatározása hozzájárult a nemzetközi szinten közös gyakorlatokhoz.

A felügyeleti konvergenciával kapcsolatos munkánkkal párhuzamosan az ESMA fontos szerepet játszott az illetékes nemzeti hatóságok *kedvezőtlen piaci fejleményekkel* kapcsolatos vészhelyzetekben hozott intézkedéseinek összehangolásában. Ezt 2012 nyarán, a romló uniós piaci feltételek közepette tapasztaltuk meg, amikor az ESMA kulcsszerepet töltött be a short ügyletekre a későbbiekben kiszabott tilalmak összehangolásában. Az ESMA ezután novemberben a short ügyletekről szóló rendelet alapján felvette új hivatalos szerepkörét, és véleményeket adott ki a Görögország és Spanyolország által saját piacaikon kiszabott korlátozásokról.

Az értékpapír-piaci szabályozó hatóságok által végzett munka alapjául szolgáló egyik fő célkitűzés a befektetővédelem erősítése, és ez alól az ESMA sem kivétel. Az ESMA létrehozása óta egy sor konkrét kezdeményezés révén sokat tett az európai befektetővédelmi keretrendszer megerősítése érdekében. 2012-ben ez a tőzsdei alapokra és az ÁÉKBV-kra, a befektetőknek nyújtott tanácsadás alkalmasságára és a befektetési vállalkozások megfelelési feladatköreire vonatkozó, már említett iránymutatásokat foglalta magában, amelyek a szabályozási gyakorlatok harmonizálása mellett segítenek a befektetők számára biztosított védelem megerősítésében. Ezen túlmenően – a nemzeti hatóságok által bejelentett panaszok számában észlelt növekedést követően – az ESMA figyelmeztetést adott ki a befektetőknek azokkal a csapdákkal kapcsolatban, amelyekbe az internet befektetési célú használata során eshetnek bele.

A tisztán szabályozási vagy felügyeleti kérdések mellett az ESMA növelte a pénzügyi stabilitási célkitűzésére fordított erőforrásokat, hogy jobban fel tudja mérni a pénzügyi piacokon a stabilitást érintő kockázatokat. Az ESMA pénzügyi stabilitási munkája konkrét projektekből és rendszeres kockázati jelentésekből áll. Az elmúlt évben befejeződött a strukturált és összetett lakossági termékek térhódításával kapcsolatos aktuális ágazati trenddel járó kockázatokkal kapcsolatos konkrét munka. Ezen túlmenően befejeztük az uniós árnyékbanki rendszer méretére vonatkozó első értékelést, és projekteket indítottunk a CDS-piacok elemzésével és a fedezeti alapok szektorának a pénzügyi piacok rendszerkockázatához való hozzájárulásával kapcsolatban.

A pénzügyi piacok reformjának globális vonatkozása és e piacok egymással való összekapcsolódása miatt az ESMA az elmúlt 12 hónap során igen alaposan kivette a részét a nemzetközi koordinációból és együttműködésből. Ez a következőket foglalta magában: részvétel a tőzsdén kívüli származtatott ügyletek reformjának nemzetközi összehangolásában; különböző országok hitelminősítő intézetekkel foglalkozó felügyeleti rendszereinek az uniós előírásokkal egyenértékűként való jóváhagyása; tárgyalások megkezdése az alternatív befektetési alapok felügyeletére vonatkozó egyetértési megállapodásról. Az ESMA részt vesz a Pénzügyi Stabilitási Tanács munkafolyamataiban is, és nemrégiben az Értékpapír-felügyeleti Nemzetközi

Szervezetének (IOSCO) társult tagjává vált.

A három európai felügyeleti hatóság – vagyis az ESMA, az EBH és az EIOPA – vegyes bizottsága, amelynek 2012-ben az elnöke lehettem, igen nagy előrelépést tett a következő céljai tekintetében: a következetesség biztosítása a hatóságok közös érdekű témákra vonatkozó álláspontjai terén; közös megoldások kidolgozása; és a hatóságok közötti, saját szektoraikkal kapcsolatos információcsere.

Az ESMA feladatainak ellátása során nyilvános konzultációkon, az érdekelt felek különféle – a befektetőket és a piaci szereplőket képviselő – szövetségeivel folytatott párbeszédén és az értékpapír-piaci érdekképviseleti csoport véleményének kikérésén keresztül biztosította, hogy minden érintett érdekelt félnek lehetősége legyen arra, hogy döntéseinkhez információkkal szolgáljon.

Végezetül szeretnék köszönetet mondani az uniós nemzeti hatóságoknál dolgozó kollégáimnak, akik a felügyeleti tanács tagjaként hozzájárultak ahhoz, hogy célkitűzéseink elérése felé jelentős lépéseket tegyünk. Eközben igazgatótanácsi tagtársaim a Hatóság zökkenőmentes működésének biztosításához nyújtottak segítséget és ehhez láttak el tanácsokkal.

Legvégül pedig mindez nem valósulhatna meg mindazok nélkül, akiknek az elkötelezettsége és kemény munkája lehetővé tette az ESMA számára mindazt az elérését, amit 2012-ben megvalósított – vagyis a személyzet nélkül. Várakozással tekintek a következő eredményes tizenkét hónap elé, amelyet e csapat élén tölthetek.

Steven Maijoor

elnök
Európai Értékpapír-piaci Hatóság

Az ügyvezető igazgató előszava

Az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) 2012-ben működésének második évét zárta le az EU értékpapír-piaci szabályozó hatóságaként, amely az előző évhez hasonlóan igen mozgalmas évnak bizonyult, és amelynek során az ESMA-nak egy nagy követelményeket támasztó munkaprogramot kellett megvalósítania. Ügyvezető igazgatóként ezért örömmel számolok be arról, hogy mit is jelentett mindez 2012-ben az ESMA számára.

Kihívást jelenthet egy szervezet kiépítése és a növekvő feladatokra tekintettel történő bővítése egy olyan környezetben, amelyet továbbra is volatilis pénzügyi piacok jellemeznek. Az ESMA mindazonáltal képesnek bizonyult arra, hogy lépést tartson a jogalkotás, a szervezet és az új feladatkörök tekintetében előtte álló számtalan követelménnyel, megfeleljen azoknak és sikert tudjon felmutatni számos új feladatának ellátásában.

Az év első felét a hitelminősítő intézetek felügyeletének beépítése és az értékpapírokra vonatkozó, küszöbön álló jogszabályokat alátámasztó szabályozástechnikai standardok elkészítése határozta meg. Az egész év során nagy hangsúlyt kapott a tőzsdén kívüli származékos termékekkel való kereskedés szabályozói felügyelet alá vonását célzó új szabálycsomag, amely előírja ezeknek központi elszámolás alá vonását. Ez a piaci infrastruktúráról szóló új rendelet (EMIR) a hitelminősítő intézetekhez hasonlóan kulcsfontosságú feladatokat is bíz az ESMA-ra a kereskedési adattárak felügyelete, valamint a központi szerződő felek összes kollégiumában való részvétel révén. Megkezdtük a felkészülést arra, hogy 2013-ben képesek legyünk eleget tenni ezeknek az új feladatainknak.

Miközben az ESMA szakpolitikai munkájának középpontjában 2012-ben nagyrészt az Európai Unió (EU) egységes szabálykönyvének kialakítása állt, egyúttal megkezdődött az elmozdulás a szakpolitikai szerepe mellett inkább a felügyelet, a felügyeleti konvergencia felé orientálódó intézmény irányába. Ez a munkaerő-felvételben is tükröződött. 2012-ben az ESMA növekedése összességében stabil ütemben folytatódott; az év elején mintegy 60 fős személyzet létszáma az év végére elérte a 100 főt. Állományunk igen változatos hátterű – többek között az európai intézményekben, nemzeti szabályozó hatóságoknál és a pénzügyi piacokon tapasztalatot szerzett – munkatársakkal bővült. Tekintve azon feladatkörök hosszú listáját, amelyek az EMIR és más jogszabályok alapján az ESMA-ra fognak hárulni, folyamatosan egyre nagyobb számú és sokoldalúbb személyzetre lesz szükségünk. 2012 második fele javarészt a Hatóság 2013-ban is folytatódó fejlesztésére való felkészüléssel, a munkaerő-felvétel megtervezésével és annak biztosításával telt, hogy a szervezet működési kapacitása felkészült legyen e fejlesztésre. Ennek része volt egyebek között, hogy az ESMA megszerezte a költségvetési hatóságok beleegyezését ahhoz, hogy a 103 rue de Grenelle cím alatti épületben két további szinttel bővítse az általa használt területet.

A Hatóság növekedése azonban más területek érettebbé válásában is tükröződött, párhuzamosan azzal, hogy az ESMA kialakította az uniós eljárások alapján megállapított szigorú szabályoknak való megfelelés biztosításához szükséges pénzügyi, beszerzési és egyéb igazgatási eljárásokat – ez alapvetően fontos ahhoz, hogy a felügyeleti hatóság jó példával járjon elől. Ezen átdolgozott folyamatok eredményeképpen jelentős javulást értünk el működési hatékonyságunkban, ami az új belső ellenőrzési funkciók megvalósításával együtt lehetővé tette, hogy elérjük az EU által számunkra kijelölt igazgatási célokra és célkitűzésekre való megfelelést.

A folyamatok és eljárások e javításainak köszönhetően az ESMA az egész év során magas szintű működési hatékonyságot tudott fenntartani, és így meg tudta valósítani a munkaprogramunkban meghatározott fontos szakpolitikai célokat – a hitelminősítő intézetek közvetlen felügyeletét és nyilvántartásba vételét, a befektetővédelem erősítését, a pénzügyi stabilitással és a felügyeleti konvergenciával kapcsolatos tevékenységeket.

Az ESMA 2012. évi éves beszámolója a Hatóság folyamatos fejlődését tükrözi. Szeretnék az ESMA minden munkatársának köszönetet mondani kemény munkájáért, elkötelezettségéért és azért az óriási erőfeszítésért, amellyel mind hozzájárultak ahhoz, hogy 2012-ben a gyakran kihívást jelentő határidők ellenére is meggyőző eredményt tudjunk felmutatni. Köszönetet mondok egyben az igazgatótanácsban és

az ESMA felügyeleti tanácsában dolgozó munkatársaknak, a munkacsoportok számos tagjának, az ágazati bizottságoknak és az összes érdekelt félnek, akik hozzájárultak ahhoz, hogy 2012 az ESMA számára sikeres év legyen.

Verena Ross

ügyvezető igazgató
Európai Értékpapír-piaci Hatóság

Tartalom

Az elnök előszava	2
Az ügyvezető igazgató előszava	5
1. Az ESMA szerepe és célkitűzései	8
Az ESMA célkitűzései	8
Az ESMA szervezete	10
2. Az ESMA eredményei a 2012-es célkitűzésekhez képest	12
2.1. Pénzügyi stabilitás	13
2.2. Pénzügyi fogyasztóvédelem	13
2.3. Felügyelet	14
2.4. Egységes szabálykönyv	14
2.5. Konvergencia	15

1. Az ESMA szerepe és célkitűzései

A 2011 januárjában létrehozott ESMA-t azzal a feladattal bízták meg, hogy fokozza az Európai Unióban (EU) a befektetők védelmét, valamint elősegítse a stabil és jól működő pénzügyi piacokat. Független intézményként az ESMA ezt a célt az EU pénzügyi piacaira vonatkozó egységes szabálykönyv létrehozásával és annak az EU egészében történő következetes alkalmazásával, valamint a páneurópai szintű pénzügyi szolgáltatói vállalkozások szabályozásához közvetlen felügyelet gyakorlásával, illetve a nemzeti felügyeleti tevékenység aktív koordinálásával történő hozzájárulás révén éri el.

Az ESMA szervezeti jellemzői

A következő hat jelző megfelelően leírja az ESMA-t, valamint azt, hogy hogyan teljesíti küldetését és célkitűzéseit.

- **Európai:** feladatainak teljesítése során az ESMA az EU érdekében cselekszik. A szervezet tükrözi az EU sokszínűségét;
- **Független:** az ESMA független az EU intézményeitől, a nemzeti hatóságoktól és a pénzügyi piacok szereplőitől;
- **Együttműködő:** az ESMA a nemzeti hatóságokkal együtt a pénzügyi piacok felügyeleteinek európai uniós hálózatát képezi. Együttműködik valamennyi vonatkozó európai testülettel, köztük az Európai Bankhatósággal (EBA), az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatósággal (EIOPA) és az Európai Rendszerkockázati Testülettel (ERKT), valamint az EU-n kívüli szabályozókkal.
- **Elszámoltatható:** az ESMA döntéshozatala átlátható, és a vele kapcsolatban álló érdekelt felekkel szemben nyitott és inkluzív magatartást tanúsít. A szervezet az Európai Parlamenttel, az Európai Tanáccsal, az Európai Bizottsággal és a nyilvánossággal szemben elszámoltatható;
- **Szakértő:** az ESMA szakértői kiválóságra törekszik azért, hogy a pénzügyi piacok terén szilárd technikai szakértelemmel, ismeretekkel és tapasztalattal rendelkező, jól képzett munkatársakat alkalmaz, valamint megalapozott gyakorlatokat és eljárásokat követ; és
- **Eredményes:** Az ESMA erőforrásait hatékonyan használja fel annak érdekében, hogy a lehető legnagyobb hatást érje el az EU-ban a befektetők védelme, valamint a stabil és jól működő piacok előmozdítása terén.

Az ESMA célkitűzései

Az értékpapírpiacon szilárd és eredményes szabályozása kulcsfontosságú az EU pénzügyi piacainak és gazdaságának növekedéséhez, integritásához és hatékonyságához, és az eredményes szabályozás a piaci szereplők körében a bizalom biztosításának és fenntartásának alapvető tényezője. E feltételek előmozdítása érdekében az ESMA-t független európai uniós hatóságként hozták létre annak érdekében, hogy javuljon a harmonizáció mind a felügyeleti szabályok, mind a gyakorlatok terén.

A szabályok Unió egészében történő harmonizált végrehajtása érdekében az ESMA az értékpapírokkal kapcsolatos jogszabályok terén meghatározza a standardokat, és az Európai Bizottság megbízása alapján technikai tanácsadást nyújt. Fontos szerepet játszik továbbá a páneurópai profilú pénzügyi szereplők, például jelenleg a hitelminősítő intézetek, illetve a jövőben a kereskedési adattárak közvetlen felügyelete terén. Az ESMA a jövőben a felügyeleti kollégiumokon keresztül részt fog venni a központi szerződő felek felügyeletében is.

Az ESMA éves jelentése fontos eszközként szolgál a célkitűzéseinek és éves munkaprogramjának teljesítése terén történő elszámoltathatósága tekintetében. Az ESMA szerepe jobban megfogható a saját maga által meghatározott öt célkitűzésén keresztül, amelyek a következők:

Pénzügyi stabilitás

Annak érdekében, hogy az ESMA hozzájáruljon az EU értékpapírpiacon pénzügyi stabilitásának megővéséhez, alapvető fontosságú, hogy már korai szakaszban azonosítsa a mikroprudenciális szinten

jelentkező tendenciákat, potenciális kockázatokat és sebezhető pontokat. Az ESMA ezt úgy éri el nemzetközi szinten és több ágazatra kiterjedően, hogy közgazdasági elemzéseket készít az európai értékpapírpiacon, és modellezi a lehetséges piaci fejlemények hatását.

Az ESMA megállapításairól rendszeresen és eseti alapon tájékoztatja az európai intézményeket, az európai felügyeleti hatóságokat (EFH-k) és az Európai Rendszerkockázati Testületet (ERKT). A felügyeleti szinten összegyűjtött mikropudenciális adatok összesítése kulcsfontosságú a gazdaság egésze tekintetében fennálló lehetséges makrokockázatok kialakulásának azonosításához. Ezért alapvető az összes fontos döntéshozó rendszeres tájékoztatása, beleértve uniós szinten a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó bizottság és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságon belüli Pénzügyi Stabilitási Kerekasztal tájékoztatását. 2013-tól kezdődően az ESMA emellett kétéves jelentéseket is közzé fog tenni, hogy felhívja a figyelmet a pénzügyi stabilitást érintő lehetséges veszélyekre. Az ESMA a vészhelyzeti intézkedések EU-szerte történő koordinálása révén is hozzájárul a pénzügyi stabilitás előmozdításához.

A befektetők védelme

Az ESMA másik fontos feladata annak biztosítása, hogy a befektetők érdekeit mindig megfelelően szolgálják. Az ESMA ezt a pénzügyi termékek és szolgáltatások fogyasztói számára az értékpapír-piacokon az átláthatóság, az egyszerűség és a tisztességesség előmozdításával éri el. Annak biztosítása érdekében, hogy a befektetők az értékesítési ponttól és az értékesített terméktől függetlenül azonos védelmet élvezzenek, az ESMA gyűjti és elemzi a fogyasztói trendeket, és jelentéseket készít azokról, ugyanakkor előmozdítja a pénzügyi műveltséggel és oktatással kapcsolatos kezdeményezéseket, és hozzájárul a nyilvánosságra hozatalra vonatkozó közös szabályok előmozdításához.

Fontos, hogy az ESMA nyomon kövesse az új és a már meglévő pénzügyi tevékenységeket, mivel ez lehetővé teszi annak felmérését, hogy szükség van-e iránymutatások és ajánlások elfogadására az értékpapírpiacon biztonságának és megbízhatóságának, valamint a szabályozói gyakorlatok konvergenciájának elősegítése érdekében, biztosítva ezzel, hogy az Unióban mindenütt fokozódjon a befektetők védelme.

Amennyiben az ESMA olyan termékeket azonosít, amelyek a befektetőkre nézve komoly veszélyt hordozhatnak magukban, figyelmeztetés kiadását mérlegeli. A folyó jogalkotási javaslatok hatálybalépése esetén az ESMA a jövőben – végső megoldásként – ideiglenesen betilthat bizonyos termékeket. Az ESMA e területen végzett munkájának része lesz az arra való összpontosítás, hogy a piaci szereplők által a befektetőknek nyújtott pénzügyi információk egyértelműek, érthetőek és a hatályos szabályokkal összhangban lévőek legyenek.

Egységes szabálykönyv

Standardalkotóként az ESMA az értékpapírokra vonatkozó szabályozás különböző területein harmonizált szabályozástechnikai standardok létrehozásán dolgozik. E standardok kidolgozásával az ESMA hozzájárul az összes piaci szereplőre alkalmazandó egységes szabálykönyv létrehozásához és az EU egészében egyenlő piaci feltételek kialakításához. Az egységes szabálykönyv arra is szolgál, hogy előmozdítsa a nemzeti felügyelet minőségét és következetességét, EU-szerte a befektetők fokozott és következetes védelmét, valamint a határokon átnyúlóan tevékenykedő csoportok felügyeletének szigorítását.

Konvergencia

Az ESMA-t azért hozták létre, hogy elősegítse a szabályozási konvergenciát, és ezáltal csökkentse az EU-szerte eltérő gyakorlatokból eredő szabályozási arbitrázst. A különböző szabályozási gyakorlatok nemcsak a piacok integritását, hatékonyságát és szabályszerű működését áthatják alá, hanem végső soron a pénzügyi stabilitást is.

A tisztességes és kiegyensúlyozott felügyeleti gyakorlatok előmozdítása érdekében az ESMA az értékpapírokra vonatkozó hatályos európai uniós jogszabályok tekintetében szakértői értékeléseket végez. Ezenfelül a szabályozási konvergencia eléréséhez az ESMA számos eszközzel rendelkezik, beleértve a vélemények kibocsátását, a közvetítést és végső esetben az uniós jog megsértése esetén alkalmazott eljárást.

Az ESMA arra törekszik, hogy a konvergenciával kapcsolatos munkájával elősegítse a munkaprogram más területein végzett tevékenységeit, beleértve az egységes szabálykönyv előmozdítását iránymutatások és ajánlások kibocsátásával olyan területeken, ahol különböző alkalmazások léteznek, valamint a Bizottságnak nyújtott tanácsadással azokon a területeken, ahol a felügyeleti gyakorlatok egységesítése érdekében felülvizsgált jogszabályokra lehet szükség.

Felügyelet

Az ESMA közvetlen felügyeleti hatásköre a pénzügyi piacok szereplőinek két csoportjára, nevezetesen a hitelminősítő intézetekre és a kereskedési adattárakra összpontosul. 2011. július 1-jétől az ESMA a hitelminősítő intézetek nyilvántartásba vételéért és felügyeletéért felelős uniós szerv. Az ESMA 2013-tól kezdődően közvetlen felügyeleti hatáskörrel rendelkezik majd a kereskedési adattárak tekintetében is, és részt fog venni a központi szerződő feleket felügyelő felügyeleti kollégiumokban.

Az EU pénzügyi piacainak integritására esetlegesen hatást gyakorló páneurópai pénzügyi piaci szereplők felügyeletének ellátásával az ESMA hozzájárul a biztonságosabb és szilárdabb pénzügyi piacokhoz, és ezáltal támogatja a befektetők védelmét.

Az ESMA szervezete

A 2011. januári létrehozása óta az ESMA feladata, hogy az EU-ban erősítse a befektetők védelmét, valamint elősegítse a stabil és jól működő pénzügyi piacokat. Független intézményként az ESMA ezt a célt az EU pénzügyi piacaira vonatkozó egységes szabálykönyv létrehozásával és annak az EU egészében történő következetes alkalmazásával éri el. Az ESMA a páneurópai szintű pénzügyi szolgáltatói vállalkozások szabályozásához közvetlen felügyelet gyakorlásával, illetve a nemzeti felügyeleti tevékenység aktív koordinálásával járul hozzá.

Az ESMA irányítása és vezetése

Az ESMA-t két döntéshozó szerv irányítja: a felügyeleti tanács és az igazgatótanács. Az ESMA teljes munkaidőben foglalkoztatott elnöke Steven Maijoor, ügyvezető igazgatója pedig Verena Ross. Mindketten az ESMA székházában, Párizsban végzik munkájukat. Megbízásuk öt évre szól, amely egyszer meghosszabbítható. Az elnök felelős a felügyeleti tanács munkájának előkészítéséért, és vezeti a felügyeleti tanács és az igazgatótanács üléseit. A külső kapcsolatokban is ő képviseli a Hatóságot.

Az ügyvezető igazgató felel a Hatóság napi működéséért, beleértve a személyzeti ügyeket, az éves munkaprogram kidolgozását és végrehajtását, a Hatóság költségvetés-tervezetének elkészítését és az igazgatótanács munkájának előkészítését.

Az ESMA felügyeleti tanácsa

A felügyeleti tanács az ESMA elnökén kívül a 27 nemzeti hatóság vezetőjéből áll (amennyiben valamely tagállamban egynél több nemzeti hatóság van, e hatóságok megállapodnak abban, hogy melyik hatóság vezetője képviseli őket), valamint egy megfigyelővel van jelen az Európai Bizottság, egy képviselővel az EBH és az EIOPA, illetve egy képviselővel az ERKT. Ezen túlmenően Norvégia, Izland és Liechtenstein állandó megfigyelői részvételre kapott meghívást, Horvátország pedig az EU-hoz való csatlakozása után hamarosan teljes jogú tagként fog csatlakozni. A felügyeleti tanács irányítja a Hatóság munkáját és végső döntéshozatali feladatokat lát el az ESMA véleményeinek, ajánlásainak, iránymutatásainak, valamint egyéb határozatainak elfogadása terén, beleértve az EU intézményei számára nyújtott tanácsadást is.

Az igazgatótanács jelenlegi tagjainak felsorolása és 2012-es üléseinek összefoglalója megtalálható az ESMA weboldalán a következő címen: www.esma.europa.eu/bos

Az ESMA igazgatótanácsa

Az ESMA elnökén túlmenően az igazgatótanács a felügyeleti tanács tagjai által a felügyeleti tanács tagjainak sorából választott hat személyből áll (valamint mindegyikük esetében egy póttagból). Az ügyvezető igazgató és az Európai Bizottság (EB) képviselője az igazgatótanácsban szavazati joggal nem rendelkező résztvevőként van jelen (azzal a kivétellel, hogy költségvetési kérdésekben az EB szavazati joggal rendelkezik)

Az igazgatótanács fő feladata a Hatóság irányítási feladataira, többek között a többéves munkaprogram, a költségvetés és a személyi feltételek kidolgozására történő összpontosítás.

Az igazgatótanács jelenlegi tagjainak felsorolása és 2012-es üléseinek összefoglalója megtalálható az ESMA weboldalán a következő címen: www.esma.europa.eu/mb

Az ESMA értékpapír-piaci érdekképviseleti csoportja

Az értékpapír-piaci érdekképviseleti csoportot az ESMA létrehozásáról szóló rendelet alapján az ESMA feladataihoz kapcsolódó területeken az érdekeltekkel folytatandó konzultáció elősegítése céljából hozták létre. Az ESMA-nak tervezett iránymutatásairól és technikai standardjairól konzultálnia kell az értékpapír-piaci érdekképviseleti csoporttal. Az értékpapír-piaci érdekképviseleti csoport 30 tagja, akiket az ESMA a jelölteknek szóló nyilvános felhívást követően két és fél éves időszakra nevezett ki, 2011 júliusában ülésezett először. A csoport tagjai a pénzügyi piaci szereplőket és azok alkalmazottait, a pénzügyi szolgáltatások fogyasztóit és más lakossági felhasználókat, a pénzügyi szolgáltatások igénybevevőit, valamint a kis- és középvállalkozásokat képviselik.

2011-ben a csoport Guillaume Prache fogyasztói képviselőt választotta elnökévé. Őt munkájában két elnökhelyettes, Peter de Proft, a pénzügyi szolgáltatások fogyasztóinak képviselője és Judith Hardt, a pénzügyi piaci szereplők képviselője támogatja. A csoport 2012-ben öt alkalommal ült össze, valamint ezenkívül két ülést tartott az ESMA felügyeleti tanácsával közösen. A csoport számos tanácsot, véleményt és jelentést adott ki az ESMA szakpolitikai tevékenységeivel kapcsolatos kérdésekről. Ezen ülések összefoglalói, valamint a csoport éves jelentése az ESMA weblapján található:

www.esma.europa.eu/smsg

2. Az ESMA eredményei a 2012-es célkitűzésekhez képest

Az ESMA működésének második éve az EU által a pénzügyi válsággal való megbirkózáshoz és az ellenállóképesebb pénzügyi rendszer kiépítésére vonatkozó G20-kötelezettségvállalások teljesítéséhez szükségesként azonosított pénzügyi jogszabályi változások végrehajtásának jegyében telt. A három legfontosabb terület, amelyen az ESMA előrelépést tett e célok elérése felé, a következő volt:

- az ESMA piaci infrastruktúrára vonatkozó standardjai (EMIR);
- a hitelminősítő intézetekre vonatkozó új felügyeleti rendszer (CRA II) beágyazására irányuló munka;
- a short ügyletekről szóló új uniós rendelet hatálybalépése, amelyben az ESMA új hatásköröket és feladatokat kapott. Ezeket már a rendelet születésekor kérték, amikor az ESMA véleményeket adott ki a görögországi és spanyolországi korlátozásokról.

A Hatóság további fontos munkák elvégzését tudja felmutatni, amelyek segítettek az egységes szabálykönyv további alakításában és a tagállamok közötti felügyeleti konvergencia elérésében. A szabálykönyvek kidolgozása szempontjából a két fő területet a short ügyletek és az EMIR jelentette, ami a tőzsdén kívüli származékos piac szabályozására vonatkozó G20-kötelezettségvállalásnak tesz eleget. Ezenkívül az ESMA tanácsadást nyújtott a kibocsátási tájékoztatókra, valamint az ÁÉKBV-kre és az alternatív befektetési alapokra (ABAK-irányelv) vonatkozó másodlagos jogszabályokkal kapcsolatban. Az egységes szabálykönyvre irányuló célkitűzésünk támogatására ez magában foglalta az értékpapírokra vonatkozó új, küszöbön álló jogszabályokkal – mint például a MiFID 2 irányelvvel és a MiFIR rendelettel, a piaci visszaélésekről szóló irányelvvel (MAD) és a piaci visszaélésekről szóló rendelettel (MAR), valamint a központi értéktárakról szóló irányelvvel (CSD) – kapcsolatos előkészítő munka elvégzését.

Az ESMA a felügyeleti és szabályozási gyakorlat EU-szerte történő közelítése terén is előrelépést tett. Ennek részeként olyan piaci tevékenységekre vonatkozó iránymutatásokat adott ki, mint például a nagyfrekvenciájú kereskedés, de az alternatívbefektetésialap-kezelőkkel, a tőzsdén kereskedett alapokkal (ETF-ek) és a hagyományos (plain vanilla) ÁÉKBV-kkel is foglalkozott. A befektetőknek nyújtott tanácsadás alkalmasságával és a befektetési vállalkozások megfelelési feladatkörével foglalkozó iránymutatások is e körbe tartoznak. Azon meglévő jogszabályi területek azonosítása érdekében, amelyekeken még mindig végbemehetne nagyobb fokú konvergencia, az ESMA 2012-ben elvégezte a nemzeti hatóságok tevékenységeinek szakértői értékelését, hogy felmérje az uniós szabályozás alkalmazása és végrehajtása terén fennálló konvergencia mértékét, és áttekintéseket tett közzé a kibocsátási tájékoztatók rendszeréről és a piaci visszaélések miatti szankciók alkalmazásáról.

Az értékpapírpiacokat tekintve ott 2011-hez képest bizonyos fokú megkönnyebbülés volt tapasztalható, az ESMA kulcsszerepet játszott az illetékes nemzeti hatóságok hátrányos piaci fejleményekkel összefüggő vészhelyzeti intézkedéseinek összehangolásában. Az ESMA ugyanakkor javította piaci nyomon követési és hírszerzési munkáját az uniós intézményeknek, különösen az ERKT-nek történő jelentéstétel során, amely végső soron hozzájárul a pénzügyi piaci kockázatok és tendenciák tudatosításához.

Az ESMA a hitelminősítő intézetek felügyeletének második évében befejezte a legfontosabb hitelminősítő intézetek ellenőrzésének első teljes fordulóját, amelynek során azonosította a hiányosságokat és a javítást igénylő területeket; a vonatkozó jelentést márciusban tették közzé. Az ESMA 2012-ben megvizsgálta a hitelminősítő intézetek banki minősítési módszertanait, amelynek része volt a közzétételi folyamatok felülvizsgálata is. 2012 végére az ESMA az EU-ban 19 hitelminősítő intézetet – köztük egy japán tanúsított hitelminősítő intézetet – vett nyilvántartásba. Az ESMA-hoz azóta is érkeznek további nyilvántartásba vételi kérelmek.

Szabványalkotóként és felügyeletként munkánkat javarészt befektetővédelmi célunk vezérli. A befektetők jogainak védelme sokféle formát ölthet, többek között megvalósulhat a szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások számára előírt szabályok formájában, de magában foglalhatja a befektetők oktatását és a lehetséges kockázatokra való figyelmeztetését is. Az ESMA 2012-ben – a nemzeti hatóságok által bejelentett panaszok számában észlelt növekedést követően – figyelmeztetést adott ki a befektetőknek

azokkal a csapdákkal kapcsolatban, amelyekbe az internet befektetési célú használata során eshetnek bele.

A befektetővédelem biztosításának másik eszköze az átláthatóság megfelelő szintjének a szavatolása a befektetési termékek tekintetében, jó minőségű tájékoztatás révén; ez a téma továbbra is kiemelt helyen áll az ESMA napirendjén. E tevékenység részét képezte a fejlemények nyomon követése és a Hatóság álláspontjának a nemzetközi pénzügyi beszámolásokkal foglalkozó közösség és a nemzetközi standardokat megállapító testületek körében történő népszerűsítése. E feladatának teljesítése során az ESMA hozzájárult a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok (IFRS) fejlesztéséhez, és számvitelrel kapcsolatos kérdésekben – például az államadósság kezelése során – az IFRS alkalmazására vonatkozó segítséget nyújtott.

E fontos szakpolitikai szerepe mellett az ESMA folytatta a piacfelügyeleti kérdésekben, valamint a meglévő uniós jogszabályok küszöbön álló változásaival – így a kibocsátási tájékoztatóról szóló irányelvvel és az átláthatóságról szóló irányelvvel, a nyilvános vételi ajánlatokkal stb. – kapcsolatos ügyekben a tapasztalatok nemzeti felügyeleti hatóságok közötti megosztását célzó munkáját.

Az ESMA előrelépett a többi európai felügyeleti hatósággal és az ERKT-vel e területen végzett közös munkában is. 2012-ben a három európai felügyeleti hatóság (EFH-k) – az ESMA, az EBH és az EIOPA – a vegyes bizottságban közös munkát végzett ágazatközi kérdésekben: megvizsgálták az ágazatközi kockázatokat, a befektetővédelmet és a pénzügyi innovációt, kezelték a pénzügyi konglomerátumok felügyeleti problémáit, olyan kérdésekre is kiterjedően, mint a pénzmosás.

2.1. Pénzügyi stabilitás

A pénzügyi stabilitás legjobban talán olyan helyzetként határozható meg, amelyben a pénzügyi rendszer egészében véve zökkenőmentesen, megszakítások nélkül működik, és amelyben a – pénzügyi közvetítőkből, a piacokból és a piaci infrastruktúrákból álló – rendszer képes az eszközök elosztására való kihatás nélkül elnyelni a pénzügyi és reálgazdasági sokkhatásokat. A pénzügyi stabilitás azt jelenti, hogy a pénzügyi rendszernek képesnek kell lennie arra, hogy hatékonyan és zökkenőmentesen továbbítsa a forrásokat a megtakarítóktól a befektetőkhöz; a kockázatokat értékelni és kezelni is kell, valamint pontosan be kell árazni.

Az ily módon értelmezett pénzügyi stabilitás védelme megköveteli a pénzügyi források megtakarítóktól a befektetőkhöz való eljuttatásával kapcsolatos fő trendek, kockázatok és sebezhető pontok, valamint a pénzügyi kockázatok hibás árazásának vagy hibás kezelésének azonosítását. Ennek a nyomon követésnek előrettekintőnek kell lennie: a hatékonyság hiánya a tőke elosztásában vagy az árképzés és a kockázatkezelés hiányosságai hátrányosan érinthetik a pénzügyi stabilitást és végső soron a gazdasági stabilitást is. A fejlemények mikro- és makroszintű nyomon követése kulcsfontosságú, amit az ESMA és testvérhatóságai, az EBH és az EIOPA, illetve végül az ERKT felállása is tükröz, amelynél az információk makroszinten összefutnak.

Ez az együttműködés alapvető a stabilitás kérdése szempontjából, mivel az eszközöket a pénzügyi közvetítők, mint például a bankok, biztosítók és más intézményi befektetők juttatják el a befektetőktől a hitelfelvevőkhöz, és a pénz és a pénzügyi eszközök a piaci infrastruktúrákon keresztül áramlanak a vevők és az eladók között.

Az ESMA pénzügyi stabilitással kapcsolatos részletes munkáját az éves jelentés teljes angol nyelvű változata ismerteti, amely a következő címen érhető el: <http://www.esma.europa.eu>

2.2. Pénzügyi fogyasztóvédelem

A fogyasztókat megillető jogok védelmének biztosítása az ESMA másik fontos feladata. Ezt úgy éri el, hogy előmozdítja az átláthatóságot, az egyszerűséget és a tisztességeséget az értékpapír-piacokon a pénzügyi termékek és szolgáltatások fogyasztói számára. Annak biztosítása érdekében, hogy a befektetők az értékesítés helyétől és az értékesített terméktől függetlenül egyforma védelmet élvezzenek, az ESMA gyűjti és elemzi a fogyasztói trendeket, és jelentéseket készít azokról, ugyanakkor előmozdítja a pénzügyi műveltséggel és oktatással kapcsolatos kezdeményezéseket, és hozzájárul a nyilvánosságra hozatalra vonatkozó közös szabályok előmozdításához annak érdekében, hogy a befektetők alkalmas befektetési

döntéseket hozhassanak.

Amennyiben az ESMA olyan termékeket azonosít, amelyek a befektetőkre nézve komoly veszélyt hordozhatnak magukban, figyelmeztetés kiadását mérlegeli. A jelenlegi jogalkotási javaslatok hatálybalépése esetén az ESMA-nak hatásköre lesz arra, hogy végső megoldásként ideiglenesen betiltson bizonyos termékeket. Az ESMA e területen végzett munkája magában fogja foglalni az arra való összpontosítást, hogy a piaci szereplők által a befektetőknak nyújtott pénzügyi információk egyértelműek, érthetőek és a hatályos szabályokkal összhangban lévőek legyenek.

Az ESMA fogyasztóvédelemmel kapcsolatos részletes munkáját az éves jelentés teljes angol nyelvű változata ismerteti, amely a következő címen érhető el: <http://www.esma.europa.eu>

2.3. Felügyelet

A pénzügyi felügyelet területén a harmonizáció pénzügyi válság előtti és alatti hiánya arra indította az Európai Parlamentet, hogy az uniós szinten valamennyi szereplő számára valóban egyenlő versenyfeltételek biztosítása, valamint az európai pénzügyi piacok fokozódó integrációját megjelenítendő szorgalmazza az integráltabb európai felügyelet felé való elmozdulást. A Pénzügyi Felügyelet Európai rendszerét (ESFS) – amelynek az ESMA is része –, e hiányosságok leküzdése és egy olyan rendszer biztosítása céljából hozták létre, amely összhangban van a pénzügyi szolgáltatások stabil és egységes uniós pénzügyi piacára vonatkozó célkitűzéssel, és egy erős uniós hálózaton belül összekapcsolja az illetékes nemzeti hatóságokat.

Arról is döntés született, hogy a páneurópai szereplők felügyelete tekintetében egy európai megközelítést mozdítanak elő; ezt a banki területen és a kereskedés utáni szakasz tekintetében (központi szerződő felek) a felügyeleti kollégiumok valósítják meg. Ezen túlmenően az ESMA-t bízták meg azzal a feladattal, hogy az EU-ban a hitelminősítő intézetek egyedüli felügyeleteként működjön. Ugyanez lesz a helyzet a kereskedési adattárak esetében 2013-tól kezdődően – ezek azok az adattárházak, amelyek az elszámolásra és a kiegyenlítésre vonatkozó adatokat összegyűjtik, elmentik, és hozzáférhetővé teszik. Az EU pénzügyi piacainak integritására esetlegesen hatást gyakorló páneurópai szintű pénzügyi piaci szereplők felügyeletének ellátásával az ESMA hozzájárul a biztonságos és szilárd pénzügyi piacokhoz, amelyek viszont támogatják a befektetők védelmét.

2011 júliusában az ESMA átvette az EU-ban nyilvántartásba vett hitelminősítő intézetek felügyeletének feladatát. Párhuzamosan a nyilvántartásba vett hitelminősítő intézetek számának fokozatos növekedésével az ESMA szerepkörén belül a hangsúly a nyilvántartásba vételi kérelmek értékelésekor a következetesség és egységesség biztosításáról fokozatosan a hitelminősítő intézetekkel kapcsolatos jelenlegi politikára és felügyeleti szerepre tevődött át.

Az ESMA részletes felügyeleti tevékenységét az éves jelentés teljes angol nyelvű változata ismerteti, amely a következő címen érhető el: <http://www.esma.europa.eu>

2.4. Egységes szabálykönyv

A pénzügyi válság felszínre hozta azokat a negatív hatásokat, amelyekkel a nem egyformán alkalmazott jogszabályok a pénzügyi piacokra, a fogyasztókra és általában a gazdaságokra nézve járhatnak. Ezért az uniós jog harmonizáltabb nemzeti alkalmazásának megteremtése érdekében szükségesnek érezték hatékony eszközök bevezetését. Az értékpapírokra vonatkozó jogszabályok és alkalmazásuk nagyobb fokú következetességének elősegítése céljából az ESMA szabályozástechnikai standardokat bocsáthat ki annak érdekében, hogy egyenlő feltételeket és megfelelő befektetővédelmet biztosítson. Nagymértékben szakosodott szakértelemmel rendelkező szervként az ESMA-t az uniós jog által meghatározott területeken megbízták a szabályozástechnikai standardok tervezeteinek kidolgozásával, amelyek tovább részletezik és

pontosítják az első szintű uniós jogszabályokat.

Ezeknek a szabályozástechnikai standardoknak a célja a nemzeti felügyelet minőségének és következetességének javítása, a nemzetközi csoportok felügyeletének erősítése és a belső piacon az összes pénzügyi piaci résztvevőre alkalmazandó egységes uniós szabálykönyv létrehozása. Az ESMA ezt a szerepkört látja el, illetve fogja ellátni az európai értékpapírpiacon (MiFID), infrastruktúrájuk (EMIR) és szabályszerű működésük (short ügyletek, MAD) keretét alkotó jogszabályi szövegek tekintetében, valamint a kulcsfontosságú pénzügyi piaci résztvevőkre, így például a hitelminősítő intézetekre és a befektetési alapokra (ÁÉKBV, ABAK-irányelv) vonatkozó szabályozástechnikai standardokkal is.

Az ESMA egységes szabálykönyvre vonatkozó részletes munkáját az éves jelentés teljes angol nyelvű változata ismerteti, amely a következő címen érhető el: <http://www.esma.europa.eu>

2.5. Konvergencia

Az ESMA létrehozásának célja az volt, hogy segítsen a felügyeleti konvergencia előmozdításában, hogy ezáltal elkerülhető legyen az Európa-szerte különböző felügyeleti gyakorlatokból eredő szabályozási arbitrázs, mert ezek nemcsak a piacok integritását, hatékonyságát és szabályos működését, hanem a pénzügyi stabilitást is alááshatják.

A Hatóság arra törekszik, hogy a konvergenciával kapcsolatos munkájával elősegítse a munkaprogram más területein végzett tevékenységeit, beleértve az egységes szabálykönyv előmozdítását **iránymutatások és ajánlások kibocsátásával** olyan területeken, ahol különböző alkalmazások léteznek, valamint a Bizottságnak nyújtott tanácsadással azokon a területeken, ahol a felügyeleti gyakorlatok egységesítése érdekében felülvizsgált jogszabályokra lehet szükség.

Az ESMA konvergenciára vonatkozó részletes munkáját az éves jelentés teljes angol nyelvű változata ismerteti, amely a következő címen érhető el: <http://www.esma.europa.eu>